

KIRJASTO-, NUORISO- JA KULTTUURITOIMEN TILAKEHITTÄMISEN TARVESELVITYS

19.3.2022

TIIVISTELMÄ

Kirjasto-, nuoriso- ja kulttuuritoimen järjestäminen ovat kuntien lakisääteisiä perustehtäviä. Kuntalaisten osallistaminen ja kuuleminen kirjasto-, nuoriso- ja kulttuuritoimia koskevissa muutoksissa on koettu erittäin tärkeäksi ja osittain jopa kunnan lakisääteiseksi velvollisuudeksi. Tämän tarveselvityksen tarkoituksena on kerätä ja esittää tiivistetysti erilaisten vaihtoehtojen vaikuttavuuksia keskustelun ja päätöksenteon perustaksi.

Sivistystoimi ja tekninen toimi
Kannonkosken kunta

1 Johdanto

Kannonkosken sivistyslautakunta on käsitellyt kokouksessaan 3.2.2022 (§1) Kannonkosken kirjaston sekä nuoriso- ja kulttuuritoimen toimitilavaihtoehtojen suunnittelun käynnistämistä.

Taustaa

Nykyinen kirjastorakennus on saavuttanut iän, jossa normaalit huolto- ja kunnossapitotoimenpiteet eivät riitä pitämään kiinteistöä toiminnanedellyttämässä käyttökunnossa. Tiloissa on havaittu sisäilmaongelmia ja muita rakenteellisia puutteita, kuten perustusten vajoama. Nykyisen rakennuksen energiatehokkuus on heikko, eivätkä rakennuksen tekniset järjestelmät ole ajanmukaisia. Tilaratkaisut eivät ole tilatehokkaita ja täysin toimintaa vastaavia esteettömyyden osalta. Nykyinen rakennus aiheuttaa korkean toiminta- ja käyttökulun. Nykyisiä nuorisotiloja koskevat pääosin samat haasteet lukuun ottamatta sisäilmaongelmaa ja perustusten kuntoa.

Vaihtoehtojen selvittäminen

Vaihtoehtoina on tarkasteltava nykyisten tilojen korjaamista, olemassa olevien muiden tilojen muutos- ja laajennusvaihtoehtoja, uudisrakennusratkaisuja ja mahdollista vuokraamista. Tulevaisuuden tilatarpeet on tärkeää selvittää mahdollisimman tarkasti. Sijainnilla on merkitystä sivistystoimelle ja kaikille kuntalaisille. Ratkaisua tulee tarkastella myös kunnan kiinteistöstrategian osana.

Suunnittelun käynnistäminen

Tilasuunnittelu vaikuttaa kirjasto-, kulttuuri- ja nuorisotoimeen, tekniseen toimeen sekä kansalaisopiston toimintoihin, joten kyseisten tulosalueitten vastuuhenkilöiden on tarpeen osallistua suunnitteluun hyvän lopputuloksen varmistamiseksi. Suunnittelutyöhön on haettu hankerahoitusta, mutta sen saaminen ei ole vielä varmistunut. Suunnittelu on syytä käynnistää mahdollisimman nopeasti, koska prosessista tulee selvitettävien asioiden luonteen ja suuren määrän vuoksi pitkä.

Tehtävänanto

Sivistyslautakunta kävi aiheesta keskustelun ja päätti yksimielisesti valtuuttaa asianosaiset viranhaltijat aloittamaan toimitilavaihtoehtojen suunnittelun ja raportoimaan työn edistymisestä lautakunnalle.

2 Tilakehittämisen tarpeellisuus

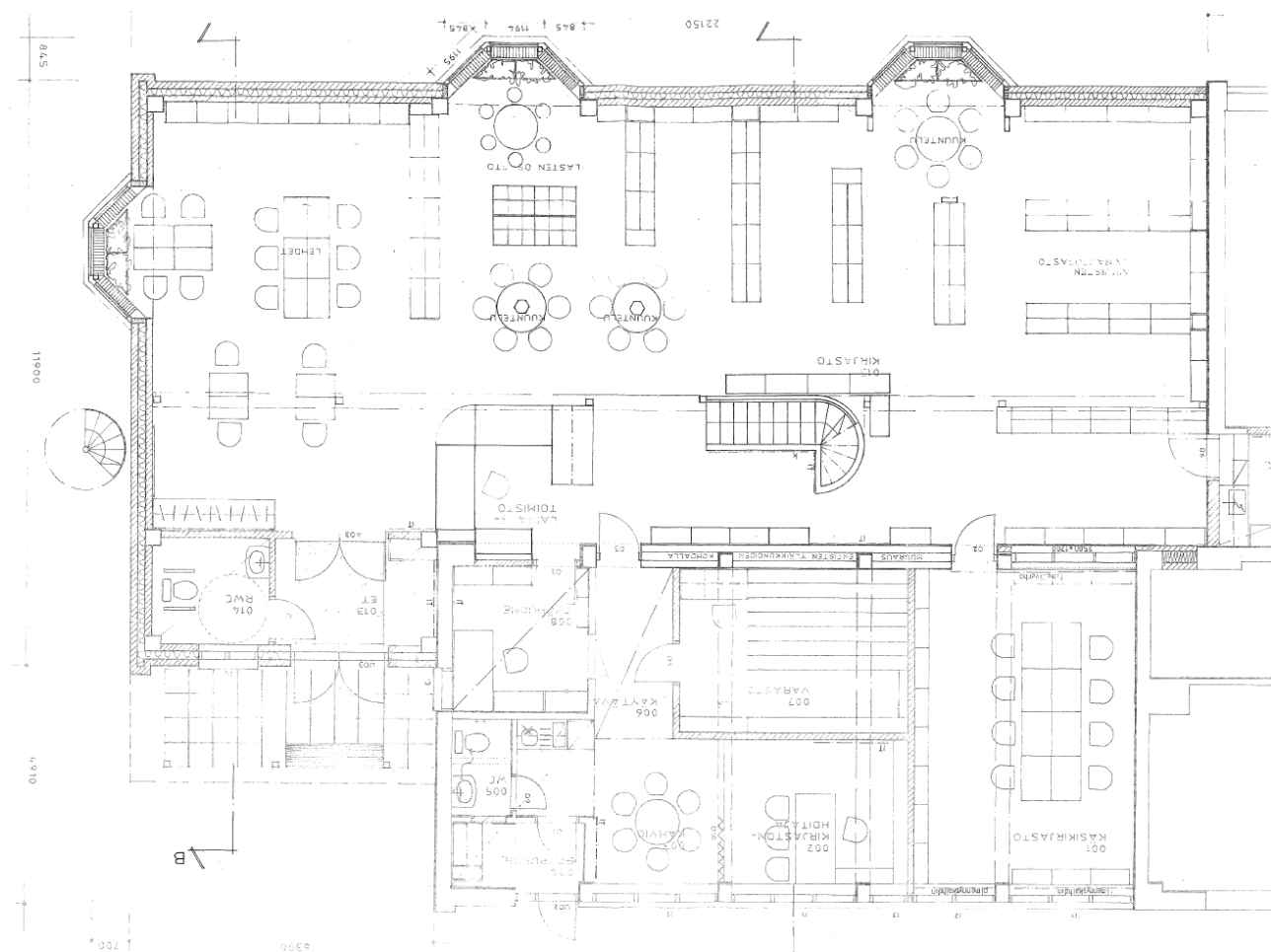
2.1 Lähtötilannekartoitus

2.1.1 Kirjasto

Kannonkosken kirjasto toimii osoitteessa Opintie 2C ja se on rakennettu vuonna 1989 maanpäällisenä, osittain 2-kerroksisena laajennusosana vanhaan, 1960 rakennettuun alakouluun. Kirjaston yläkertaan on remontoitu elokuvasali vuonna 2008. Pääosa vanhasta alakoulusta on purettu vuonna 2012 uuden koulun rakentamisen yhteydessä ja purkurajalle kirjaston päätyyn on rakennettu purkutyön yhteydessä uusi ulkoseinä. Osa vanhasta alakoulusta on edelleen osana kirjastorakennusta ja vanha osa on osittain kellariperusteinen.

Kirjastorakennukset laskennallinen korjausvelka on 20 % ja kuluma 25 % nykyarvon ollessa 55 %. Nykyisen kirjastotilan korjaus- ja muutostyötarve on kuitenkin laskennallista kulumaa ja korjausvelkaa suurempi, sillä rakennuksessa on havaittu rakennusteknisiä puutteita ja ongelmia. Lisäksi tilat ovat osittain epäkäytännölliset, eivätkä täytä esteettömyysvaatimuksia.

Nykyisen kirjaston salin lattiarakenteissa on havaittu epätasaista painumista ja rakenteiden paikalliset painumat ovat aiheuttaneet muodonmuutoksia myös parven rakenteille. Lisäksi etenkin vanhan alakoulun osalla ja kellaritiloissa on havaittu sisäilmaongelmia ja tiloja on pitänyt osastoida ja alipaineistaa. Kellarissa on kausittain kosteusongelmia ulkopuolisten sade- ja sulamisvesien takia.

Kuva 1. Nykyisen kirjaston pohjapiirustus

Huone-tilat			Nykyinen tilaratkaisu		
huone n:o			lukumääriä	pinta-ala hym ² /kpl	tilat yht. hym ²
KIRJASTO					
1 KIRJASTO					
1	käsi kirjasto	näyttelytila	1	28,5	28,5
2	kirjastonhoitaja		1	11,0	11,0
3	kahvio		1	10,5	10,5
4	tuulikaappi	henkilökunta	1	3,5	3,5
5	wc, henkilökunta	henkilökunta	1	2,5	2,5
6	käytävä	henkilökunta	1	5,5	5,5
7	varasto		1	15,5	15,5
8	työhuone		1	8,0	8,0
13	tuulikaappi	asiakkaat	1	7,0	7,0
14	wc liikuntaesteetön	asiakkaat	1	5,0	5,0
15	kirjastosali		1	194,0	194,0
21	aula		1	11,5	11,5
22	kotiseutuarkisto		1	20,0	20,0
23	elokuvasali		1	38,5	38,5
YHTEENSÄ					361,0
2 VANHA ALAKOULU					
	monttuluokka, kirjavarasto (sisäilmaongelma)		1	60,0	60,0
	siivouskomero	käytössä	1	4,0	4,0
	käyttämättömät tilat	talonmiehen asunto	1	82,0	82,0
	kellari	tekniset tilat	1	155,0	155,0
YHTEENSÄ					301,0
OHJELMAN TILAT YHTEENSÄ					662,0

Taulukko 1. Kirjaston nykyiset tilat

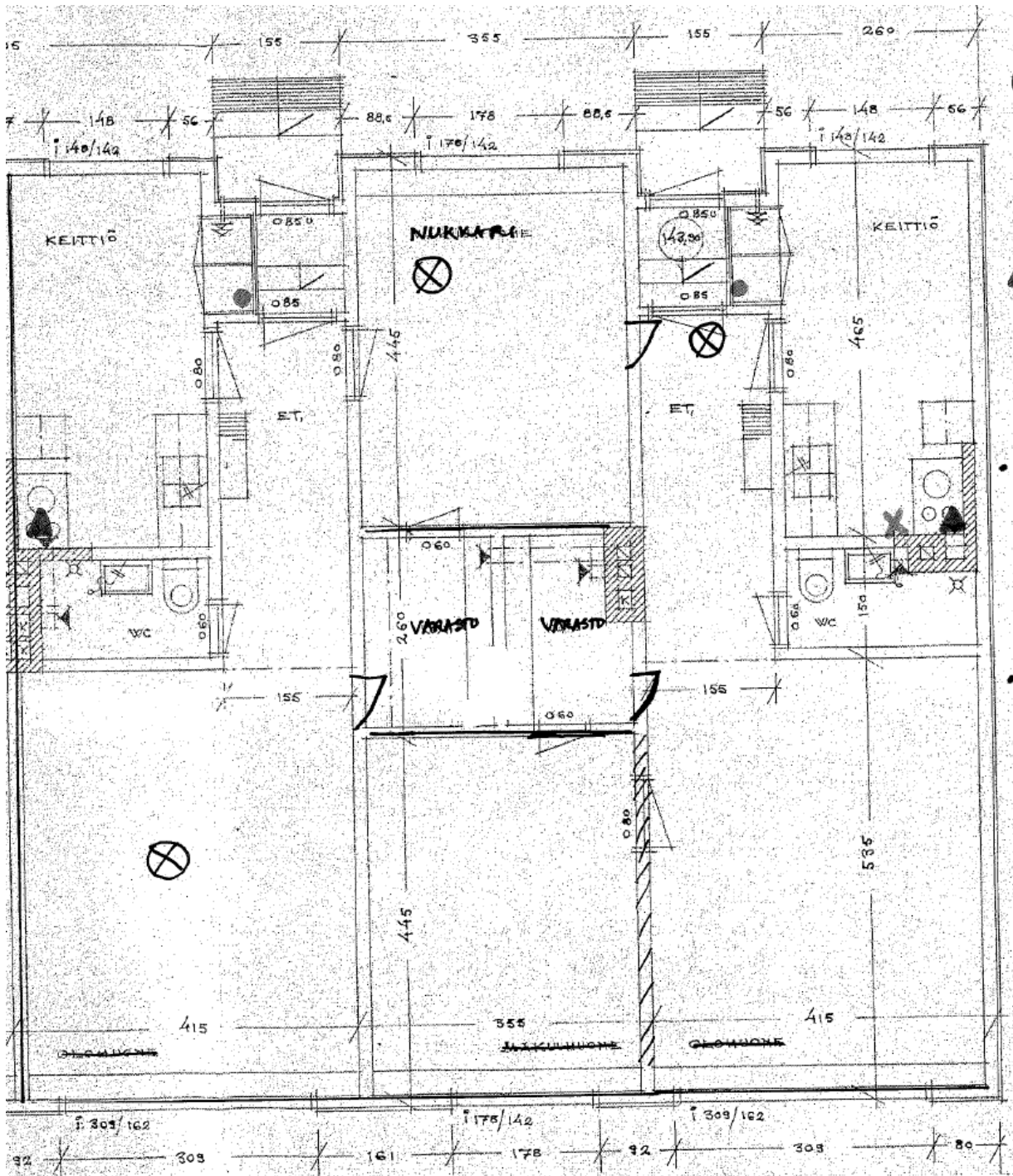
Kirjaston nykytilan haitat:

- vajoamat lattiassa, lattian epätasaisuus ja kalteva pinta
- kotiseutuarkisto ei ole paloturvallinen, ovea ei saa kiinni ja arkiston sisäoven yläpuolelta vaarana tippua tiilenpaloja, joten asiakkaita ei voi päästää tilaan omin päin.
- repeämät katonrajassa parvella, parven lattian kaltevuus, vaikutus sähköjohtoihin?
- huono sisäilma, varsinkin kirjaston takaosassa, henkilökunta ja asiakkaat oireilevat
- lämpötilahaasteet talvella, patterit jäähtyvät, lämpötila ei pysy tasaisena
- yläkerran parven patteri lorisee, asiakkaat epäilleet useamman kerran vesivuotoa

2.1.2 Nuorisotalo

Nuoriso- ja kulttuuritoimi toimii osoitteessa Koulutie 10 ja se on rakennettu vuonna 1960 opettajien asuinrivitaloksi. Rakennus on kellarillinen, mutta nuorisotalon tilat ovat maanpäällisessä kerroksessa kahdesta asuinhuoneistosta yhdistetyissä tiloissa. Rakennus on teknisen käyttökänsä päässä ja etenkin rakennukseen johtava tekniikkakanaali vesi- ja kaukolämpöputkistoineen ovat erittäin epävarmassa kunnossa useiden vuotojen jälkeen.

Tiloja on remontoitu ja ne on varustettu koneellisella tulo-poistoilmanvaihdoilla, mutta tilat ovat pohjaratkaisultaan epäkäytännölliset ja sokkeloiset. Nuorisotalon tilat eivät ole esteettömät ja apuvälineiden kanssa tilat ovat saavuttamattomissa.

Kuva 2. Nuorisotalon tilat Koulumäen keltaisessa talossa

Huone-tilat			Nykyinen tilaratkaisu		
huone n:o			lukumäärä	pinta-ala hym ² /kpl	tilat yht. hym ²
SIVISTYSTOIMI, Kirjasto-, kulttuuri- ja nuorisotoimi					
1 NUORISOTALO					
	tuulikaappi	korkoero, ahtaat portaat	2	1,5	3,0
	huone		1	21,5	21,5
	kerhotila		1	36,5	36,5
	huone		1	14,5	14,5
	varasto		2	3,5	7,0
	toimisto		1	11,0	11,0
	wc		2	3,0	6,0
	keittiö		1	11,0	11,0
	käytävä	vaatenaulakot, ahdas	2	6,5	13,0
	YHTEENSÄ		123,5		

Taulukko 2. Nuorisotalon nykyiset tilat

2.2 Toiminnan kuvaus

2.2.1 Kirjasto

Tärkein toiminnallinen kriteeri kirjastolle on päiväkodin ja koulun läheisyys. Tämä siksi, että päiväkotia ja koulu käyttävät kirjastoa paljon ja mitä useampi lapsi tai nuori saadaan kirjaston käyttäjiksi varhaisessa vaiheessa, he todennäköisimmin käyttävät kirjastoa myös jatkossa. Kirjastolaki määrittelee, että kirjaston tulee edistää tiedon saatavuutta ja käyttöä sekä lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa ja sitä työtä tehdään lasten ja nuorten parissa tiiviissä yhteistyössä koulun ja opettajien kanssa. Oppilaat käyttävät kirjastoa myös odotustilana koulun jälkeen, joten turvallisuuden kannalta on tärkeää, että kirjasto on lähellä koulua eikä oppilaiden tarvitse sinne kulkiessaan ylittää isoa tietä tai kulkea pitkää matkaa. Yhteistyössä on myös muita synergiaetuja, kirjasto voi hyödyntää koulun tiloja ja laitteita ja koulu kirjaston tiloja ja laitteita, jos sijainti on riittävän lähellä.

Toinen tärkeä toiminnallinen kriteeri on kirjaston yhteistyö kunnan muiden toimijoiden kanssa, erityisesti nuoriso- ja kulttuuritoimen kanssa. Kulttuuritoimi järjestää näyttelyitä ja elokuvanäytöksiä kirjaston tiloissa ja tulevaisuudessa tiloja pitäisi pystyä hyödyntämään entistä enemmän yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Myös tässä kirjaston sijainti nousee tärkeäksi. Toiminnan kannalta kunnan nuoriso- ja kulttuuritoimintojen sijoittaminen samaan rakennukseen kirjaston kanssa palvelisi paitsi käyttäjiä, myös toiminnan toteuttajia ja mahdollistaisi monipuolisempia yhteistyötapoja tulevaisuudessa. Yhteiset tauko- ja sosiaalitalat toisivat säästöä tilojen tarpeessa. Yleisten kirjastojen suunta 2021-2025 kirjastostrategia painottaa kirjastojen toimintaa yhteistyöverkostoissa, ympäristötietoisuutta, jakamistaloutta ja palvelusuunnittelua.

Kirjaston pitää olla helposti saavutettavissa, pihassa pitää olla riittävästi parkkitilaa ja tilan on oltava esteetön. Tilojen täytyy mahdollistaa omatoimikirjaston toimivuus. Avara, yhtenäinen tila helpottaa valvontaa ja tilojen muunneltavuutta. Kirjaston toiminnan kannalta oleellista on asiakaspalvelutilojen välittömässä läheisyydessä sijaitseva kirjojen lähivarasto, kotiseutuarkisto, näyttelytila ja elokuvateatteri.

Näyttelytila tulee olla tarvittaessa lukittava tila niitä näyttelyjä varten, jotka voivat olla auki vain kirjaston asiakaspalvelun aukioloaikoina. Kirjastossa tulee olla tilaa asiakastietokoneille, niin etätyöskentelyä kuin lehtien lukemista ajatellen, pöytätilaa paperilehtien lukemiseen ja kokoontumiseen sekä istumaryhmiä asiakkaita varten. Iso yhtenäinen tila mahdollistaa erilaisten tapahtumien järjestämisen ja tilojen paremman hyötykäytön sekä lisää turvallisuutta.

2.2.2 Nuorisotoimi

Nuorisotoimen kannalta tärkeimmät kriteerit ovat koulun läheisyys, toiminnan ja valvonnan kannalta toimivat tilat sekä toimisto ja varasto.

Koulun läheisyys - Harrastamisen Suomen Mallin rahoituksen yhtenä kriteerinä on harrastustoiminnan järjestäminen koulun kampuksella tai sen välittömässä läheisyydessä. Avustusta ei siten ole käytettävissä toimintaan, jota järjestetään esim. Keskustan toisella laidalla. Mikäli koulu sijaitsee lähellä, niin nuorisotoimi voi toiminnassaan hyödyntää koulun piha-alueita ja lähiliikuntapaikkoja. Tämä puolestaan on edullisempi vaihtoehto kuin rakentaa nuorisotoimen pihaan lapsille / nuorille soveltuvaa aluetta. Siirtymä koululta nuorisotiloihin ei saa kestää kauan, koska pienemmillä oppilailla harrastusaikaa on vain klo 13-15. Tämä sisältää siirtymän tiloihin, välipalan syönnin, varsinaisen harrastustoiminnan sekä siirtymän klo 15 koulukuljetuksiin. Nuorisotilan sijainti koulun välittömässä läheisyydessä lisää lasten turvallisuutta, koska siirtymät ovat lyhyitä ja varsinkin jos matka ei sisällä autotien ylityksiä.

Toiminnan ja valvonnan kannalta toimivat tilat – avoimet, isot tilat ovat toiminnan kannalta turvallisimpia, silloin kun valvojia on vähän - usein vain 1. Sokkelikoista tilaa on vaikea valvoa ja potentiaalisia kiusaamisen ja häiriköinnin mahdollisuuksia jää enemmän. Tilassa tulee olla keittiö, koska nuorisotilassa järjestetään kerhotoiminnan lisäksi leirejä, tapahtumia, nuokkari-iltoja ja klubeja. Toiminnan aikana lämmitetään ruokaa, mutta myös valmistetaan sitä. Keittiössä tulee olla hella, uuni, jääkaappi, pakastin, astianpesukone, mikro, liesituuletin, sekä astioiden säilytys- ja pöytätilaa. Eteisessä olisi hyvä olla kuivauskaappi, koska usein lasten sukkia ja ulkovaatteita kuivatellaan toiminnan aikana. Jos mahdollista, niin pyykinpesukone vaikkapa vessatiloihin. Iso, avoin tila mahdollistaa tilan monimuotoisen käytön.

Nuorisotoimi tarvitsee sisälle varastotilan ja mielellään myös toisen ulos ulkovarusteita varten. Samaa toimistoa voi käyttää myös Suomenselän 4H-yhdistys. Henkilökunnan tilat yhteiset kirjaston kanssa.

2.2.3 Kulttuuritoimi

Esteettömyys tärkeä kriteeri kaikessa toiminnassa. Elokuvateatterissa huomioitava eturiviin muutama pyörätuolipaikka, eli huomioitava, ettei valkokangas tule liian lähelle. Nouseva katsomo kuten nykyäänkin, mutta voisi nousta hieman jyrkemmin. Nykyisessä katsomossa pienemmät oppilaat eivät näe toistensa yli istuallaan, vaan joutuvat olemaan penkillä polvillaan.

Näyttelytilassa täytyy olla lukittava ovi, koska osa näyttelyn asettajista vaatii jatkuvan valvonnan näyttelylle. Näissä näyttelyissä ovien tulee olla lukittuina silloin kun kirjaston henkilökunta ei ole paikalla. Kulttuuritoimelle tulisi varata myös varastotilaa.

Kulttuuritoimelle tärkeää ovat myös jo kirjastotoimen kohdalla esille tulleet asiat: Tärkeä toiminnallinen kriteeri on kirjaston yhteistyö kunnan muiden toimijoiden kanssa, erityisesti nuoriso- ja kulttuuritoimen kanssa. Kulttuuritoimi järjestää näyttelyitä ja elokuvanäytöksiä kirjaston tiloissa ja tulevaisuudessa tiloja pitäisi pystyä hyödyntämään entistä enemmän yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Toiminnan kannalta kunnan nuoriso- ja kulttuuritoimintojen sijoittaminen samaan rakennukseen kirjaston kanssa palvelisi paitsi käyttäjiä, myös toiminnan toteuttajia ja mahdollistaisi monipuolisempia yhteistyötapoja tulevaisuudessa. Yhteiset tauko- ja sosiaalitilat toisivat säästöä tilojen tarpeessa.

3 Tavoitteiden määrittely

3.1 Ohjaavat säädökset

3.1.1 Lainsäädäntö

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016)

5 § Kunnan tehtävät

Kunnan tehtävänä on yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen. Kunta voi järjestää yleisen kirjaston toiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin.

Kunnan tulee kuulla asukkaitaan yleisiä kirjastoja koskevissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalaissa säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Kunnan tulee olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden viranomaisten, kirjastoalan toimijoiden ja muiden yhteisöjen kanssa.

6 § Yleisen kirjaston tehtävät

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

10 § Yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen

Yleisen kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa.

Nuorisolaki (1285/2016)

8 § Kunnan vastuu

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Toteuttaessaan 2 §:n tavoitteita ja lähtökohtia kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa.

Kunnan tulee 1 momentissa tarkoitettua tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa.

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019)

3 § Kunnan tehtävät

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

- 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
- 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;
- 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;
- 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa;
- 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;
- 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Kunnan tulee 1 momentin mukaisia tehtäviä ja niihin liittyviä palveluita järjestäessään ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Kunta voi järjestää kulttuuritoiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista.

Kunnan tulee kulttuuritoimintaa järjestäessään ottaa huomioon toiminta, joka perustuu yleisistä kirjastoista annettuun lakiin, taiteen perusopetuksesta annettuun lakiin, museolakiin ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin.

3.1.2 Kuntastrategia

Kannonkosken kuntastrategiaa 2017-2022 ollaan päivittämässä kevään 2022 aikana, mutta talousarviovuosi 2022 on suunniteltu kuntastrategian 2017-2022 mukaisesti.

Ohjaavia nostoja kuntastrategiasta:

- Kannonkoski on perherakas ja turvallinen asuinpaikka, jossa peruspalvelut ovat kunnossa
- Kannonkoskella arvostetaan yhteistyötä, yrittäjyyttä, luontoa ja viihtyvyyttä
- Eri ikäpolvet toistensa tukena – seniorit yhteisömme voimavarana
- Panostamme liikuntamahdollisuuksiin ja harrastamme yhdessä
- Kyläkuntien asukkaiden huomioiminen kunnallisessa päätöksenteossa
- Kesäasukkaiden osallistaminen yhteistyöhön kuntayhteisömme jäsenenä
- Kokonaisturvallisuus nostetaan keskeiseen asemaan – vauvasta vaariin ja liikennetkaisuista koulun pihaan
- Nopeat laajakaistayhteydet mahdollistavat lisääntyvän etätönnä ja etäyrittäjyyden
- Kunnan vuosikate pyritään pitämään positiivisena sekä investoinnit alle poistojen
- Talouden tasapaino ja velkaantumisen pysäyttäminen keskiössä
- Kunnan kiinteistömassan suunnitelmallinen vähentäminen – huomio omistajapolitiikkaan

- Kunta pyrkii aktiivisesti väkiluvun vähenemisen pysäyttämiseen osana kaikkea toimintaansa
- Teemme rakentavaa yhteistyötä yli kuntarajojen – seutukunta on mahdollisuus yhteiseen kasvuun

3.2 Toiminnan mitoitustapaukset

Kirjaston toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2019	Tot. 2020	Tav. 2021	Tot. 2021
Lainat	24.419	18.576	20.000	16.005
Lainat / asukas	18,2	14,1	14,94	12,21
Lainaajat	444	415	600	402
Kirjastokäynnit	10.277	7.719	10.000	8.436
Käynnit / asukas	7,7	5,8	7,5	6,4
Nettokustannukset, kirjasto	82.673	81.261	102.190	94.075
Nettokustannukset, €/ asukas	61,74	61,47	76,32	71,75

Kulttuuritoimen toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2019	Tot. 2020	Tav. 2021	Tot. 2021
Näyttelyt	5	5	4	8
Juhlat	2	1	2	1
Retket ja tapahtumat	21	2	8	12
Elokuvat/katsojat	28/373	9/73	15/75	23/209
Yhteishankkeet	1	0	0	0
Nettokustannukset, kulttuuri	16.044	11.740	16 800	13.923
Nettokustannukset, €/ asukas	11,99	8,88	12,55	10,62

Nuorisotoimen toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2019	Tot. 2020	Tav 2021	Tot. 2021
Kerhot kevät/syksy	8/10	7/7	7/7	9/24

Retket	3	2	2	2
Leirit	7	3	4	9
Tapahtumat/Kurssit/Työpajat	19	4	4	8
Lasten ja nuorten osallisuusryhmät / tapaamiset	tapaamisia 6	tapaamisia 4	tapaamisia 4	ryhmiä 3 / tapaamisia 10
Avoin toiminta iltaa/vuosi	50	64	50	51
Hallinnoitavat hankkeet	3	3	2	2
Alle 29 v. määrä	320	301	316	282
Nettokustannukset, €	47.513	37.231	52.730	21.591
Nettokust. / asukas	40,77	28,16	39,38	16,47
Nettokust./ alle 29-v.	148,48	123,69	166,87	76,56
Nuorisotyön valtionosuus €	-	1.439	-	1.363

3.3 Toiminnalliset tavoitteet

Kirjastotiloja koskevat tavoitteet ja suositukset:

- Kirjastotilaa on kunnassa 100 m²/1000 asukasta asukasmäärältään pienissä kunnissa monipuolinen palvelutarjonta edellyttää tilaa tätä enemmän
- Kirjasto sijaitsee muiden palveluiden yhteydessä/läheisyydessä ja on luonteva osa toiminnallista kokonaisuutta
- Kirjasto erottuu ympäristöstä selkeästi, viitoitus on kunnossa, sisäänkäynti on selkeä ja kaikkien saavutettavissa
- Tilat ovat tehokkaasti käytössä ja tilojen yhteiskäyttö on mahdollistettu
- Laajat ja oikea-aikaiset aukioloajat yhdessä omatoimisen toiminnan kanssa
- Kulunvalvonta, sähkölukitus ja kameravalvonta lisäävät turvallisuutta ja laajentavat käytön mahdollisuuksia
- Esteettömyys ja erilaisten käyttäjien edellyttämä käytön helppous on otettu huomioon
- Akustiikkaan on paneuduttu
- Kalustus houkuttelee viihtymiseen, opiskeluun ja työnteekoon

Kirjastotoiminnan toiminnalliset tavoitteet/ Kannonkosken kirjaston toteuma:

- Asiakkaina vähintään 45 % kuntalaisista/
- Lainoja 18 lainaa/asukas/vuosi
- Fyysiset kirjastokäynnit 10 käyntiä/asukas/vuosi
- Kirjasto- ja tietopalvelujen sijainti enintään 2 km:n tai 30 minuutin päässä
- Aukioloajat riittävät ja oikein sijoitetut (vähintään 30h/vko)
- Internetyhteydet asiakkaiden käytössä, vähintään 1 asiakaspääte/1000 asukasta
- Standardisuositukset täyttävä kirjastojärjestelmä, verkkopalvelut käytettävissä

- Uutuushankinta vähintään 400 kirjaa/1000 asukasta ja vähintään 100 kpl muuta aineistoa/1000 asukasta
- Sanoma- ja aikakauslehtiä vähintään 15 vuosikertaa/1000 asukasta, yhteensä vähintään 45 vuosikertaa

3.4 Laadulliset tavoitteet

Kirjastopoliittinen ohjelma 2001-2004 suuntasi kunnalliselle tasolle/palvelun järjestäjälle seuraavat suositukset:

- Kirjastojen rahoituksen (kirjaston käyttökulujen osuus kunnan kaikista käyttökuluista) nostaminen tietoyhteiskunnan edellyttämälle tasolle. Tasoa ehdotettiin korjattavaksi 0,8 prosentista 1,5-2,0 prosenttiin.
- Ammattihenkilöstön vajeen korjaaminen
- Standardien mukaisen kirjastojärjestelmän hankkiminen.
- Kansalaisen tietohuoltostrategian luominen paikallisella tai alueellisella tasolla.

Onneksi on kirjasto! Yleisten kirjastojen suunta 2021-2025-asiakirja painottaa kirjaston toimintaympäristön muutosta ja yhteisöllisyyttä. Kirjaston tulee vastata näihin muutoksiin kehittämällä toimintaa ja henkilökunnan osaamista sekä muokkaamalla kirjaston tiloja vastaamaan tulevaisuuden moninaisia tarpeita. Kirjaston tilojen tulee tukea monipuolista, osallistavaa, turvallista ja ajantasaista tiedonhakua ja toimintaa yhteistyössä kunnan muiden toimintojen kanssa.

3.5 Kuntalaisten osallistaminen

Kannonkosken kuntastrategiassa ja yleisesti lainsäädännössä korostetaan osallisuuden merkitystä.

Kuntalaisille järjestetään kuntalaiskeskusteluilta kirjastolla elokuussa, jossa keskustellaan myös toiveista uutta kirjasto/kulttuuri/nuorisotilaa koskien. Paikalla kysymyksiin ovat vastaamassa asianomaiset viranhaltijat.

Suunnittelussa hyödynnetään myös nuorisovaltuustoa, vanhusneuvostoa ja muita mahdollisia sidosryhmiä, joita asia koskee.

Mahdollisista asiakastoiveista voidaan mahdollisesti järjestää myös sähköistä kyselyä asian edetessä.

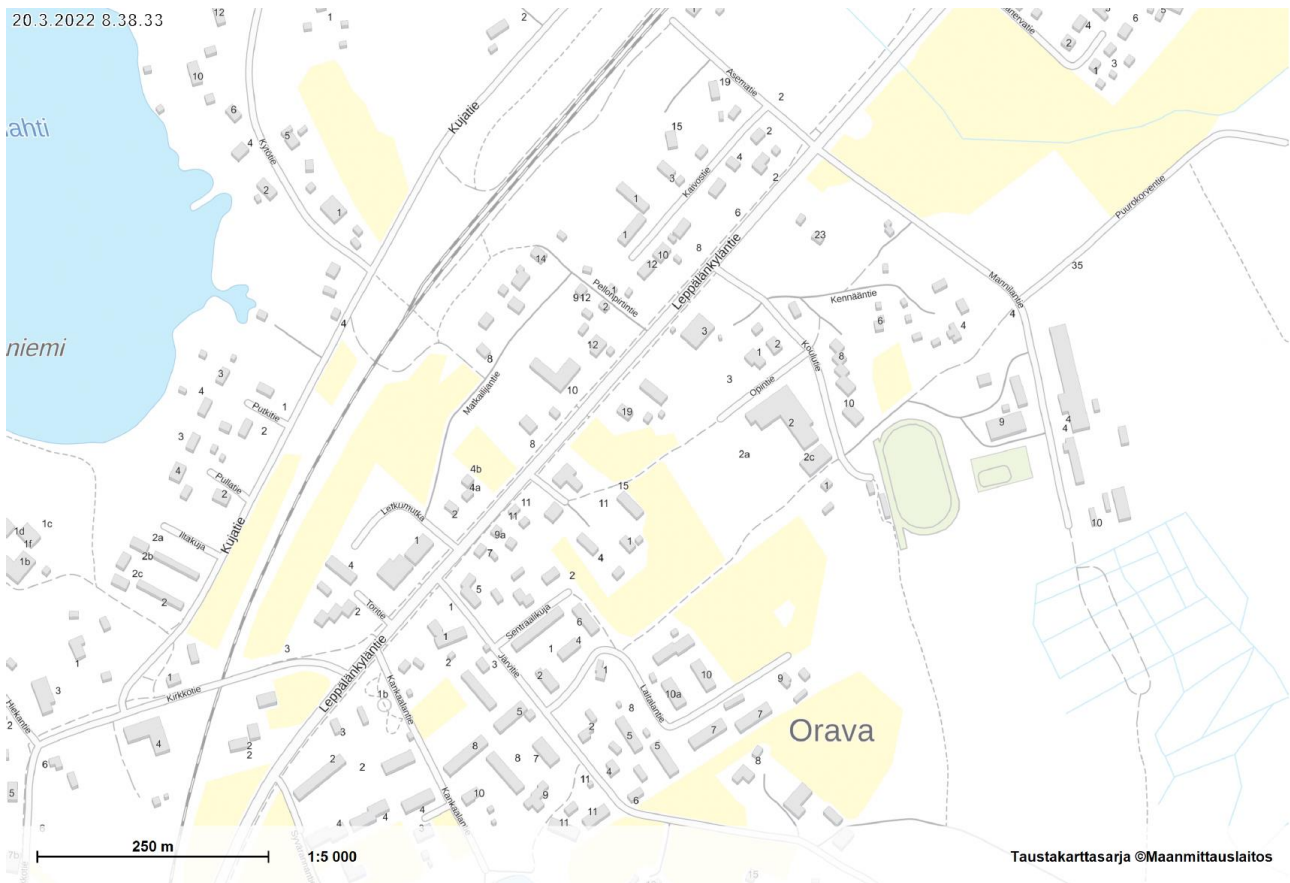
Mahdollisia kysymyksiä:

- Millaisia tiloja toivotaan uudistuvaan kirjastoon
 - lehtien lukusali
 - kokoontumis- ja kokoustilat
 - lapsille tarkoitetut tilat
 - näyttelytilat
 - työskentelytilat, etätyötila
 - tietokoneenkäyttömahdollisuus
 - elokuvateatteri
- Mikä on tärkeintä uudistuvassa kirjastossa
 - viihtyisyys
 - hiljaisuus
 - rauhallisuus

- kohtaaminen
- sisäilma
- monipuolisuus
- asiakaslähtöisyys
- digi-mahdollisuudet
- Mitä uudistuvissa tiloissa pitäisi voida tehdä
 - lukea lehtiä ja kirjoja
 - etsi tietoa verkosta
 - lukea lehtiä tietokoneelta
 - tulostaa ja skannata
 - kuunnella musiikkia
 - pelata pelejä
- Mitä muuta nousee mieleen, vapaa sana?
 - maksupääte
 - terassikahvila
 - leikkipaikka

4 Ratkaisuvaihtoehdot

Kuva 3. Yleiskartta

4.1 Nykyisten tilojen peruskorjaus

Nykyisen kirjastorakennuksen korjaustarve ja laajuus on normaalia kulumaa ja iästä aiheutuvaa korjausvelkaa merkittävästi suurempi perustusten ja lattian painumisista sekä niistä aiheutuneista muodonmuutoksista johtuen.

Normaalista kulumisesta johtuen kirjaston nykyisissä tiloissa tulisi tehdä pintaremontti lattia-, seinä- ja kattopintojen osalta. Talotekniikan osalta ilmanvaihtojärjestelmän vaihtaminen kokonaisuudessaan nykyaikaiseen tulo-poistoilmanvaihtoon lämmöntalteenotolla tulisi kuulumaan korjaustarpeeseen, samoin sähköjärjestelmä noin 80 % laajuudelta. Vesi- ja viemäriputkitus kalusteineen olisi niin ikään korjaustarpeessa. Lämmönjako ja käyttövesi Koulumäen kerrostalolle ja keltaiseen taloon kulkevat kirjaston kellarin kautta.

Nykyisen kirjastotilan korjauskustannusarvion laskentaan sisältyy epävarmuuksia, sillä ilman lattiarakenteen avaamista ei voi saada selville painuman aiheuttaneesta syystä, sen laajuudesta ja rakennuksen sisällä toteutettavien maanrakennustöiden laajuudesta. Myös asbesti- ja haitta-aineet yhdessä vanhan kouluosan mikrobivaurioituneiden rakennusosien kanssa haastavat korjaustyön rajausta ja onnistumista.

Nykyisten tilojen peruskorjaaminen edellyttää toiminnan ja irtaimiston siirtämistä väliaikaisesti väistötiloihin. Muutto vaatii runsaasti resursseja, molempiin suuntiin muutettaessa ja lisäksi korjauskustannusten päälle tulee huomioida tilavuokra- ja/tai käyttökustannukset sekä tarvittavien muutostöiden alkuinvestointikustannus.

Nykyisen kirjaston peruskorjauksen rakennusosa-arvio osoittaisi rakennuskustannuksiksi yhteensä 1,8 miljoonaa euroa ja muut kustannukset huomioiden perustamiskustannukset kohosivat yli 2,0 miljoonan euron. Arvio remontin jälkeisestä sisäisen vuokran suuruudesta olisi 118.459 €/vuosi kirjaston osalta. (liite 1)

Nykyisen nuorisotalon peruskorjauksen rakennusosa-arvio osoittaisi rakennuskustannuksiksi yhteensä 243.000 euroa ja muut kustannukset huomioiden perustamiskustannukset kohosivat yli 275.000 euron. Arvio remontin jälkeisestä sisäisen vuokran suuruudesta olisi 21.872 €/vuosi nuorisotalon osalta. (liite 2)

Yhteensä nykyisten tilojen peruskorjausten rakennuskustannukset olivat 2.055.587 euroa ja perustamiskustannukset 2.320.957 euroa. Arvio remontin jälkeisestä sisäisestä vuokrasta olisi yhteensä 140.331 euroa vuodessa.

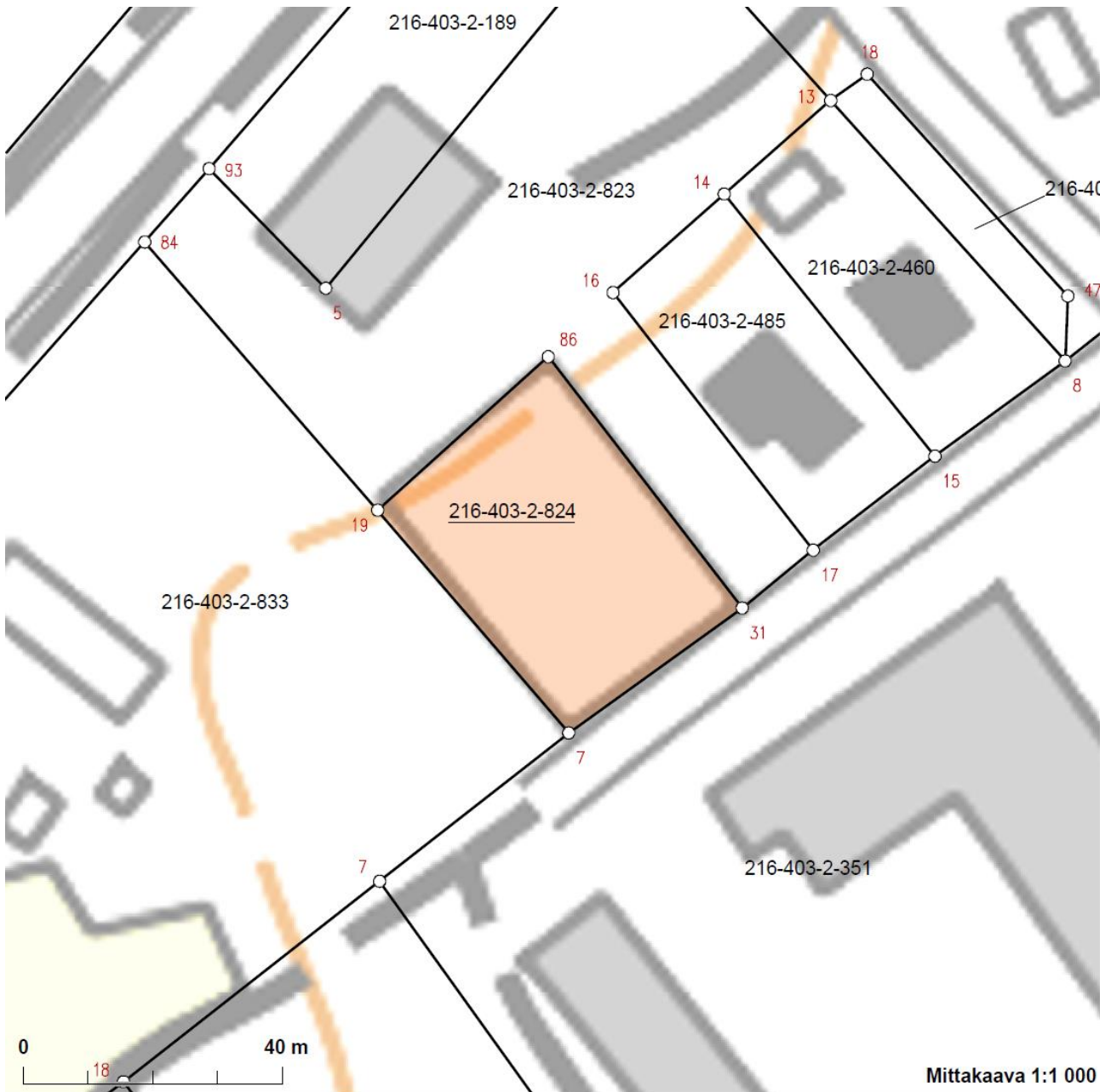
4.2 Uudisrakennus

Mahdollisen uudisrakennushankkeen soveltuvin sijainti olisi ns. Savelan tontti koulun ja kylätalon välissä. Savelan tontti on kaavoitettu AO-tontiksi (omakotitalojen asuinalue) ja edellyttäisi näin ollen poikkeamislupamenettelyä tai keskustan asemakaavan päivittämisen läpivientiä. Tontti on pinta-alaltaan pieni, vain 1650 m², mutta tarvittavan tilakokonaisuuden sijoittaminen tontille olisi mahdollista siitä syystä, että se tulisi tukeutumaan piha- ja huoltoalueratkaisuiltaan viereisiin koulukeskuksen ja kylätalon alueisiin.

Uudisrakennusvaihtoehdossa kirjasto-, nuoriso- ja kulttuuritoimen tilaratkaisujen lisäksi tulisi huomioida tilan mahdollisuudet myös kunnan yleisen varautumisen kannalta mahdollisena häiriötilanteiden palvelukeskuksena.

Uudisrakennuksen tilaohjelmana käytettiin tässä tarkastelussa samaa tilaohjelmaa kuin kylätalon remontissa, sillä tilojen mitoitus oli kylätalon kohdalla toiminnan kannalta ideaali.

Uudisrakennuksen rakennusosa-arvio osoittaisi rakennuskustannuksiksi 1,46 miljoonaa euroa ja muut kustannukset huomioiden perustamiskustannukset olivat 1,59 miljoonaa euroa. Arvio uudisrakennuksen sisäisestä vuokrasta olisi 94.178 €/vuosi.

Kuva 4. Savelan tontti

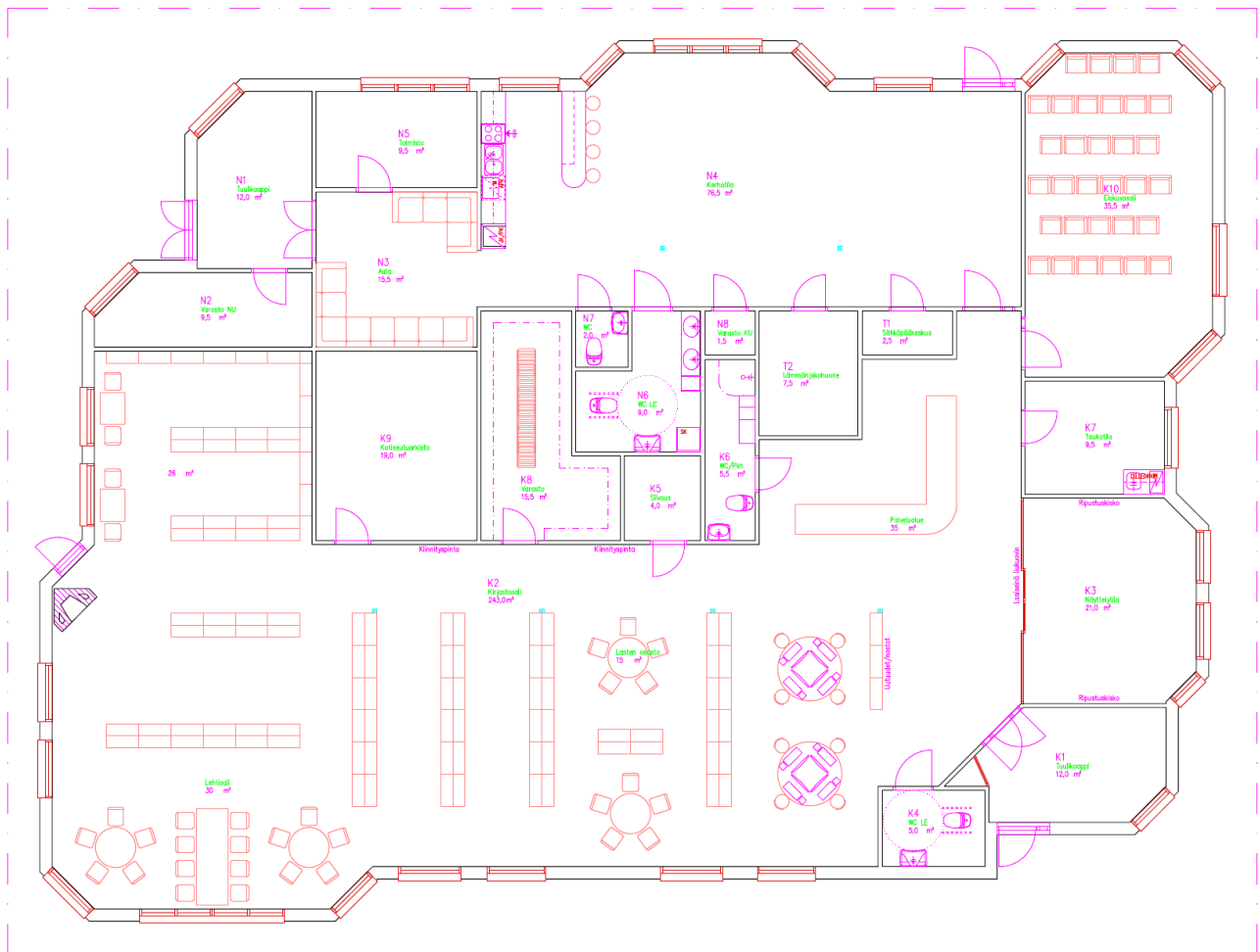
4.3 Olemassa olevien tilojen muuntaminen

Koulukeskus

Koulukeskuksessa ei ole tällä hetkellä eikä lähitulevaisuudessa tilaa enää uuden toiminnon mahdollistamiseen rakennukseen.

Kylätalo

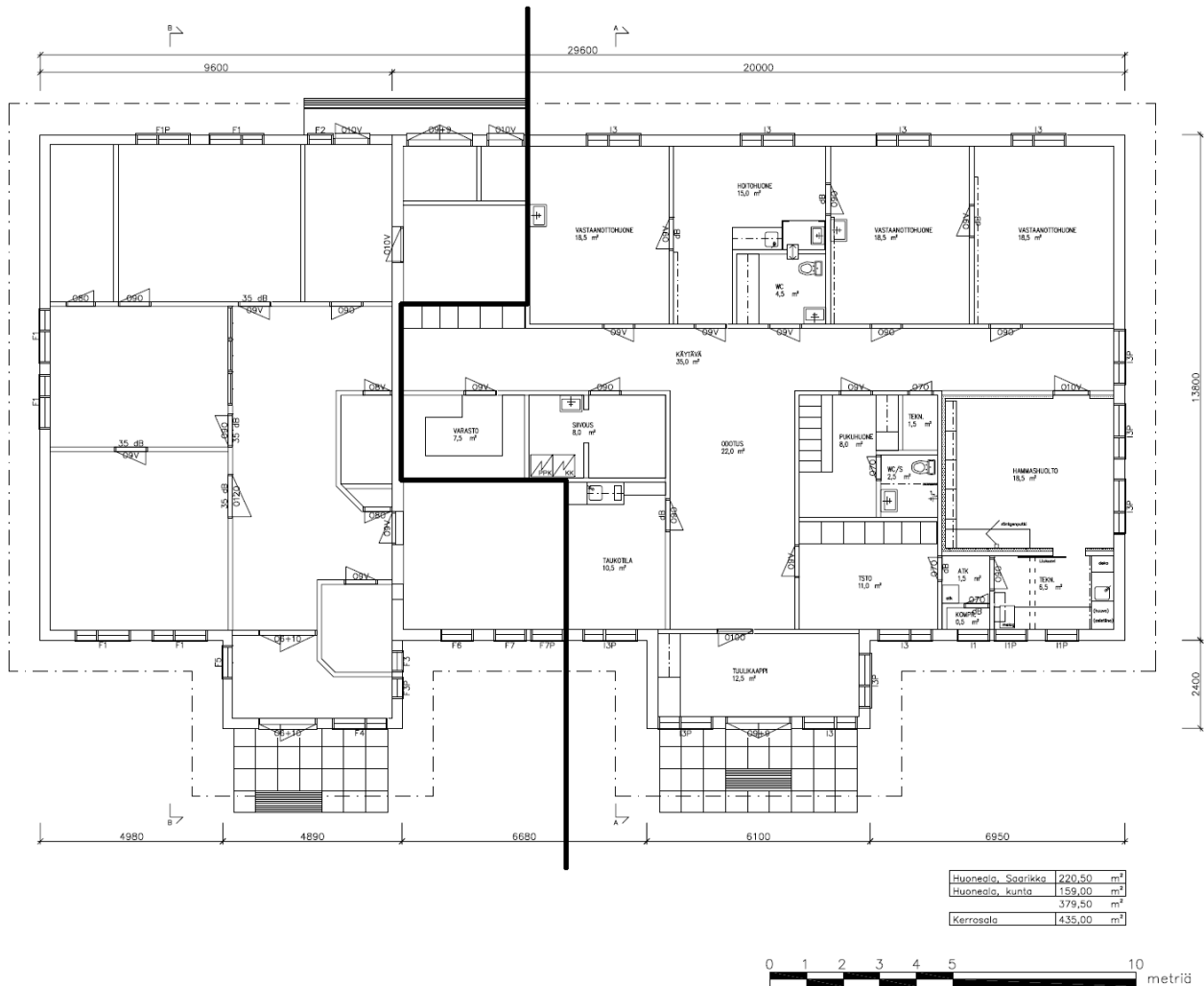
Kylätalon peruskorjauksen ja tarvittavien tilamuutosten rakennusosa-arvio osoittaisi rakennuskustannuksiksi 1,22 miljoonaa euroa ja muut kustannukset huomioiden perustamiskustannukset olivat hieman alle 1,4 miljoonaa euroa. Arvio uudisrakennuksen sisäisestä vuokrasta olisi 84.157 €/vuosi. (liite 3)

Kuva 5. Pohjapiirustus kylätalon muuntaminen kirjaston ja nuoristotoimen tilatarvetta vastaamaan

Terveysasema

Terveysaseman tilat eivät ole vielä vapaana eikä niiden vapautumisaikataulusta ole varmuutta. Tilat eivät myöskään sovellu vastaamaan kirjaston ja nuorisotoimen tilatarvetta.

Kuva 6. Terveysaseman pohjapiirustus

Paloasema

Jää pois huonon kunnon ja sisäilmaongelmien vuoksi

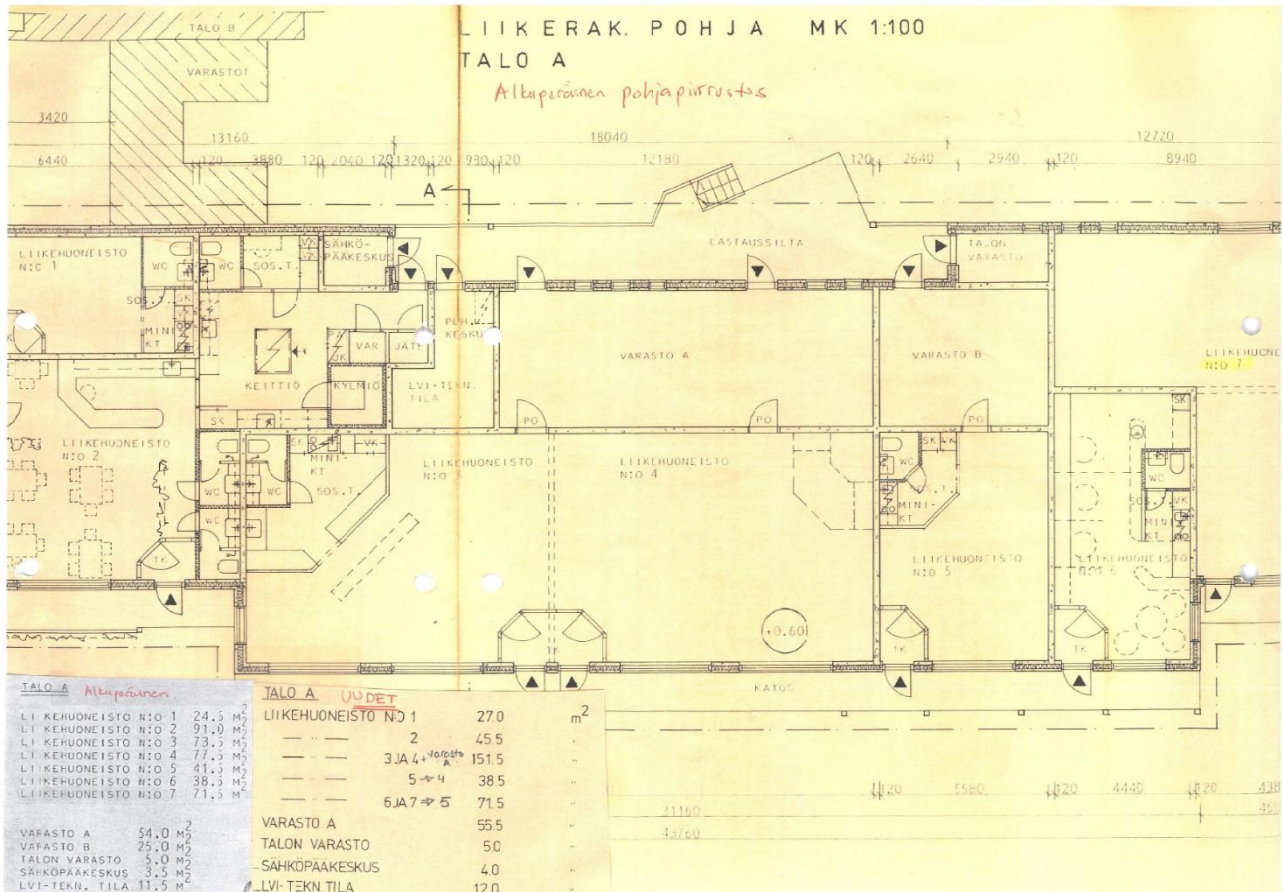
Kannonhovi

Kannonhovin liiketilojen siipi on merkittävältä osin vajaakäytöllä. Liiketilasiivessä on 6 liikehuoneistoa, joista 1 on kunnan omistuksessa ja 5 muuta yksityisomistuksessa. Liiketila 1 noin 27 m² ja sisäyhteydellä liitettävissä vain kunnan omistuksessa olevaan liiketilaan 2, mikä on pinta-alaltaan 45,5 m². Etualalla liiketilat 3 ja 4 varastointeen ovat nyt jaettuna 3 huoneistoon, mistä 74 m² on vuokrattuna ja 93 m² ja 40 m² ovat vapaana. Tilat ovat yhdistettävissä lähes yhtenäiseksi tilaksi ja yhdistettynä 207 m². Lisäksi siivessä on kaksi muuta liikehuoneistoa, pinta-aloiltaan 38,5 m² ja 71,5 m². Lisäksi tekniset tilat siivessä ovat noin 16,0 m². Liiketilasiiven pinta-ala kokonaisuudessaan noin 405,5 m².

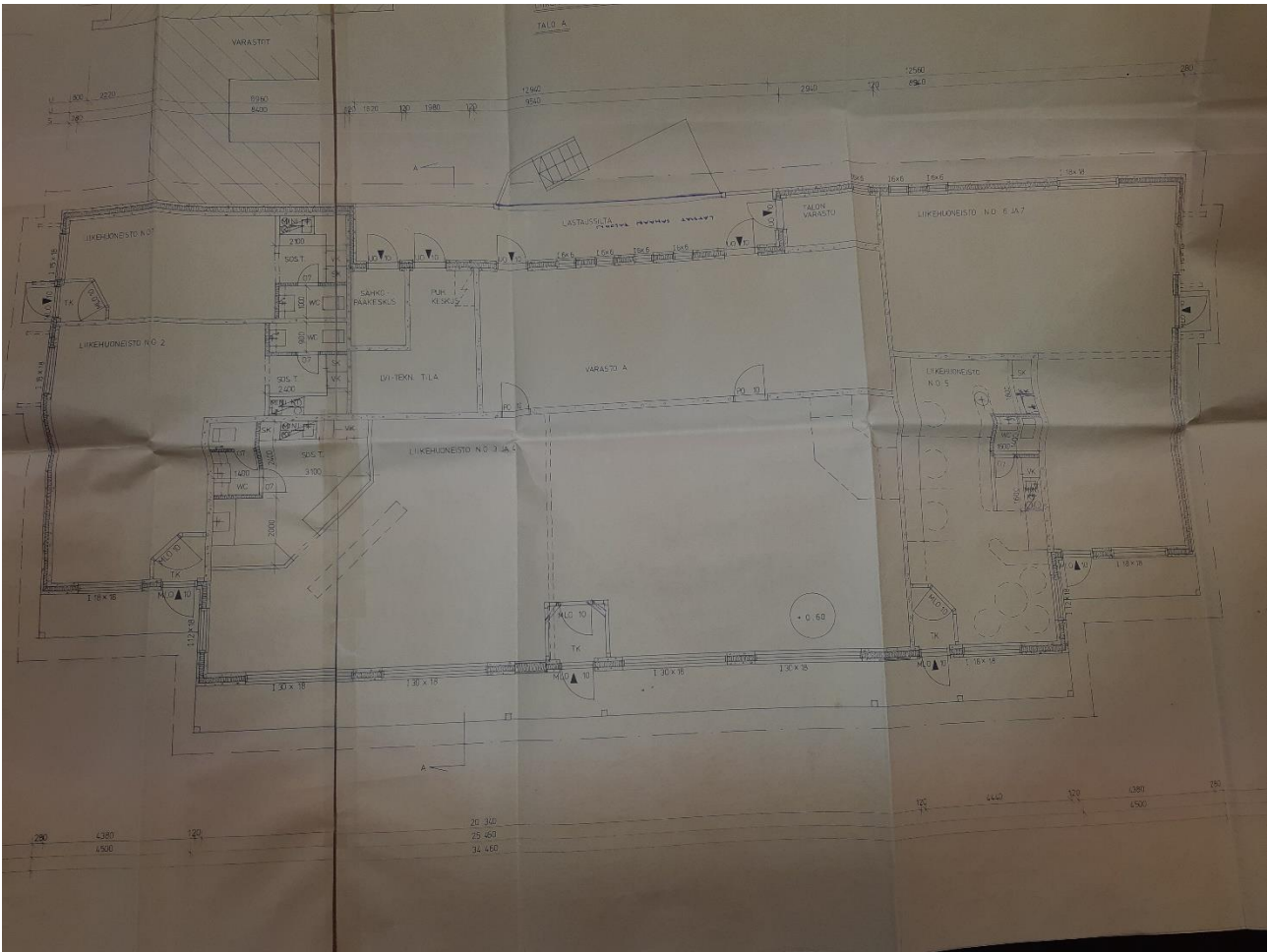
Tilojen käyttöönotto pysyvänä tilaratkaisuna edellyttää muutostöitä ja peruskorjausta, mitä ei ole järkevää toteuttaa vuokratiloihin. Vuokratiloina tilat tulisivat tarkoituksenmukaisiksi lähinnä väistötiloina mahdollisimman vähäisin muutoksin. Lähtökohtana tilavuokrauksen kustannustasolle tulisi pitää 7,00 €/m² kustannustasoa kuukausivuokrana.

Kannonhovin piha-alue pysäköintialueena asfaltoitu, riittävän laaja ja kulkuyhteyksiltään ratkaisu on esteetön.

Kannonhovin tilat soveltuvat lähinnä väistötilaksi jommallekummalle toiminnolle, mikäli tällainen äkillinen tarve ilmenee. Tällöin tehtävät muutokset ovat mahdollisimman vähäiset.

Kuva 7. Kannonhovin viitteellinen pohjapiirustus

Kuva 8. Kannonhovin viitteellinen pohjapiirustus

4.4 Tilavuokraus

Muita olemassa olevia soveltuvia tiloja ja toiminnallisesti soveltuvalla sijainnilla ei ole esiselvityksessä noussut esille. Kuitenkin yhtenä tilavuokrauksen vaihtoehtona on myös siirtokelpoisen vuokratilan hankkiminen Savelan tontille kiinteällä, pitkäaikaisella vuokrasopimuksella ja mahdollisuudella lunastaa tilat vuokrakauden päätteeksi ennakkoon sovitulla jäännösarvolla.

Siirtokelpoisuus rajoittaa tilaratkaisun suunnittelua merkittävästi niin pohjaratkaisun osalta, kuin myös tontille sijoittumisen osalta. Ratkaisun kustannustehokkuus ohjaa suoraviivaisiin, yksinkertaistettuihin suunnitteluratkaisuihin.

5 Vertailut

5.1 Vaihtoehtojen edut ja haitat

Arvosteluasteikko numeroilla 1 - 5, 1 huonoin, 5 paras

Vaikutusten arviointien keskiarvopisteet sivistysjohtajan, kirjastonjohtajan, nuoriso- ja kulttuurivastaavan sekä kunnaninsinöörin pisteuttämänä.

Koontitaulukko:

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	Nykytilojen peruskorjaus	Uudis- rakennus	Kylätalo	Palo- asema	Terveys- asema	Kannon- hovi (väistötil- ana)	Siirtokelpoinen tilaratkaisu
Sijainti ja saavutettavuus (tienlyitys)	3	5	4,75	1	2	1,5	5
Viive käyttöönnotossa	1	4	4,75	2,5	1	2,75	4,5
Kirjaston käytettävyys	2,25	5	5	2	2,5	3	4,33
Nuorisotalon käytettävyys	1,5	5	5	2,5	2	1,75	3,5
Kirjaston tilojen mitoitus	3,5	5	5	2	2	3	4,33
Nuorisotalon tilojen mitoitus	2	5	5	1,75	1,5	1,33	3,66
Suunnitteluratkais- un muuntojoustavuus	1	5	4,75	1,5	1,33	1,75	3,25
Piha-alue	1,75	4,75	5	1,33	1,66	1,75	4,5
Toiminnan synergiaedut	1,75	5	5	1,25	1,25	1,5	4
Muiden palveluiden tukeminen	1,75	5	4,75	1,66	1,66	1,66	4
Vaikutus kunnan kehittämiseen	1,25	4,5	5	1,33	1,66	1,66	3,5
Vaikutus kuntakuvaan	1,25	4,75	4,5	1,33	1,33	1,66	3
Kiinteistöstrategia n linjan mukaisuus	1	3,25	5	1,5	2,25	1,33	4
YHTEENSÄ	23	61,25	63,5	21,65	22,14	24,64	51,57

5.2 Vaihtoehtojen kustannusvaikutukset

Nykyisistä tiloista kalusteita ja hyllyjä voidaan hyödyntää suurelta osin myös uusissa tiloissa, mutta kalusteet tulisi huoltaa ja puhdistaa ennen siirtoa. Tilojen ensikertaiseen kalustamiseen ja varustamiseen tulisi varata noin 20.000 euron määräraha (ei sisällä varauksia TVT-tekniikkaan).

6 Tarvepäättösehdotus

Tarveselvitystyöryhmän yhteinen näkemys on, että Kannonkosken taajamaan tulisi toteuttaa paikallisen palvelutarpeen mukaisesti mitoitettu kirjasto-, kulttuuri- ja nuorisotilat yhdistävä kokonaisuus. Väestöennusteen huomioon ottamista ei tiloja mitoitettaessa ole syytä korostaa, sillä merkityksellisempää on tilojen muuntojoustavuus eri toiminnallisuuksiin. Pienen asukasmäärän kunnissa toiminnan perustaso edellyttää minimimitoitusta laajempia tilavarauksia.

Tilaratkaisun tulisi sijoittua koulukeskuksen välittömään läheisyyteen siten, että se mahdollistaa saumattoman yhteistyön päiväkodin ja koulun kanssa niin kirjaston kuin kulttuuri- ja nuorisotoimenkin osalta ja lasten nopean ja turvallisen siirtymisen näihin toimintoihin.